

Mjölby kommun
mjolbykommun@mjolby.se

Rektorn vid Trojenborgsskolan
kerstin.stenqvist@mjolby.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Trojenborgsskolan
i Mjölby kommun

Tillsyn i Trojenborgsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Mjölby kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Trojenborgsskolan besöktes av Skolinspektionen den 9 den 10 april 2014.

Fakta om skolenheten

Trojenborgsskolan ligger i de centrala delarna av Skänninge. Skolan omfattar årskurserna 6 till 9. Skolan har vid tiden för tillsynen 226 elever. De cirka tjugotalet lärarna är organiserade i arbetslag kopplat till respektive årskurs. Skolan leds av en rektor som också har en ledningsgrupp som består av en representant från varje arbetslag en så kallad arbetslagsledare. Skolan har en elevhälsa bestående av skolsköterska, kurator samt specialpedagoger. Det centrala stödteamet i kommunen representeras av skolpsykologen som också regelbundet deltar i elevhälsoteamets möten. Skolan använder vid behov det centrala resursteamet för utredning och andra åtgärder i samband med elevhälsoarbetet.

Nationell statistik visar att Trojenborgsskolan når ett meritvärde på 197,7 efter läsåret 2012/2013 vilket är betydligt under motsvarande värde i riket som är 213,1. Andelen elever som nått målen i samtliga ämnen var efter samma period 65,0 procent. Motsvarande värde i riket var 77,0 procent. Nationell statistik visar att andelen elever som har nått målen i samtliga ämnen, dvs. fått godkänt betyg(A-E från vårterminen 2013, G/VG/MVG tidigare år), har legat mellan 60,6 och 65,0 procent de senaste tre åren. Samtidigt har meritvärdet sjunkit från 202,2 år 2011 till 197,7 efter läsåret 2012/ 2013.

Nationell statistik över pojkars respektive flickors resultat visar att andelen pojkar som nått målen i samtliga ämnen var 56,0 procent läsåret 2012/2013 och motsvarande andel bland flickorna var 77,0 procent. En granskning av statistiken de senaste fyra åren visar att andelen pojkar som nått målen i samtliga ämnen har pendlat mellan 40,0 procent och 76,0 procent. Motsvarande andel för flickorna har varierat mellan 66,0 och 79,0 procent. Statistiken visar att endast en gång under perioden, nämligen år 2010, var andelen pojkar som nådde målen i samtliga ämnen högre än andelen flickor som nådde detta mål. Andelen pojkar som nådde målen i samtliga ämnen efter läsåret 2019/ 2010 var 76,0 procent och andelen flickor var 66,0 procent. Meritvärdet har varierat under de senaste fyra åren för pojkarna mellan 178,0 och 195,0 poäng och för flickorna mellan 205,0 och 222,0 poäng.

Av nationell statistik framgår att flertalet av eleverna i årskurs 6 nådde minst betyget E i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, musik, slöjd och teknik efter läsåret 2012/2013. I övriga ämnen varierar andelen som nått kunskapskraven mellan 70,0 och 82,0 procent. Lägst andel som nått kunskapskraven visar statistiken för engelska där endast 70,0 procent av eleverna nådde detta mål.

En jämförelse mellan pojkar och flickors resultat utifrån nationell statistik avseende andelen som nått betygen A–E för årskurs 6 efter läsåret 2012/2013 visar att andelen pojkar som fått minst betyget E är högre i ämnena engelska, kemi, historia och sam-

hällskunskap. Andelen flickor som nådde minst betyget E var högre i ämnena bild, idrott, matematik, religion och svenska. I övriga ämnen var de båda köns resultat i stort sett lika.

Helhetsbedömning

Huvudmannen måste vidta åtgärder så att fler elever kan nå målen för utbildningen. Inte minst gäller det att skapa förutsättningar för att fler pojkar ska kunna nå målen i samtliga ämnen då det i dagsläget endast är drygt hälften av pojkarna som når detta mål.

Rektorn har skapat förutsättningar för att det pedagogiska arbetet ska utformas i skolans arbetslag. Denna organisation är väl förankrad men har samtidigt inneburit att elevernas behov av särskilt stöd inte har utretts på det sätt som anges i skollagen. Insatser behövs således för att säkerställa elevernas rätt till särskilt stöd.

Tillsynen visar att skolan arbetar förebyggande för att motverka kränkande behandling men rektorn måste på ett tydligare sätt verka för att de disciplinära insatser man kommit överens om genomförs och att alla elevers rätt till inflytande i undervisningen säkerställs.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mjölby kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärder ska senast den 29 augusti 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpa stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten, som en del av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete.

Tillsynen visar att graden av elevernas inflytande över undervisningen varierar liksom hur inflytandet sker. Av intervjuer framgår att det finns lärare som uppmuntrar elever-

na att vara delaktiga i planeringen medan andra lärare inte efterfrågar elevernas synpunkter. På skolan saknas en planering för hur eleverna ska ges inflytande över undervisningen, till exempel för hur elevernas synpunkter på undervisningen ska synliggöras. Enligt intervjuer har personalen inte fört gemensamma diskussioner om hur inflytandet ska utformas och hur skolan ska arbeta för att elevinflytandet ska öka med stigande ålder och mognad. Enligt rektorn ska lärarna utvärdera undervisningen men det framgår av tillsynen att det varierar mellan lärarna om detta görs och det är i regel läraren som avgör om och hur undervisningen ska utvärderas.

Ytterligare ett exempel på brister i elevinflytandet som framkommer av tillsynen är att eleverna inte varit delaktiga i utarbetandet av skolans plan mot kränkande behandling och inte heller vid framtagandet av skolans ordningsregler. De ordningsregler som används på skolan har funnits i flera år och togs fram under medverkan av tidigare elever.

Resultatet av den enkät som Skolinspektionen genomfört i samband med tillsynen bekräftar bilden av att elevernas inflytande behöver förbättras.

Skolinspektionen bedömer med utgångspunkt från beskrivningen ovan att eleverna inte ges ett reellt inflytande på undervisningen motsvarande det som anges i författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

1 kap. 10 § skollagen,

4 kap. 9 § skollagen,

Läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet 2011, Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Eleverna medverkar i utarbetandet av ordningsreglerna och ordningsreglerna följs upp vid skolenheten.
- Personalen vidtar åtgärder för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.

Motivering

Ordningsregler

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet.

Enligt Skolinspektionen är tydlighet gällande ordningsregler en viktig del i arbetet för att skapa en trygg lärandemiljö för eleverna. Ordningsreglerna ska vara kända och följas av samtliga på skolan.

Av tillsynen vid Trojenborgsskolan framgår att skolans nuvarande ordningsregler inte är framtagna tillsammans med eleverna. Det framgår vidare att det inte har varit någon diskussion eller utvärdering av ordningsreglerna utan dessa har varit samma under flera läsår. Skolinspektionen bedömer därmed att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Studiero

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektorn eller lärare får enligt särskilda bestämmelser i skollagen vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende. I grundskolan får en lärare till exempel visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt, och eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren. Vidare framgår att denna disciplinära åtgärd ska dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

Dokumentation av disciplinära åtgärder utgör ett stöd i arbetet med att tillförsäkra elever trygghet och studiero. Det är bland annat ett underlag för att kunna sätta in stödåtgärder samt även ge berörda parter en möjlighet till insyn. Dokumentationen av disciplinära åtgärder vid skolan ska ske på ett lämpligt och användbart sätt.

Av tillsynen framgår att lärarna agerar olika för att komma till rätta med ordningen under lektionstid trots att rektorn menar att det finns överenskommelser för hur disciplinära insatser ska vidtas. Enligt rektorn ska lärare undvika att visa ut eleverna i korridoren eftersom detta kan medföra att eleverna inte har någon tillsyn. Av lärarintervjuer framgår dock att lärare visar ut eleverna eftersom det kan vara svårt att lösa situationen i klassrummet. Av intervjuer framgår vidare att andra lärare låter eleverna vara kvar i klassrummet trots att detta medför fortsatt bristande studiero. Lärare som visar ut elever i korridoren markerar dessa som frånvarande. Någon annan dokumentation angående disciplinära åtgärder görs inte.

Tillsynen visar på ett behov av att förtydliga för elever och personal de möjligheter som författningarna ger för att skapa studiero. Vidare måste rektorn förvissa sig om att såväl de regler som finns på skolan som de krav som anges i författningarna följs av samtliga i personalen.

Skolinspektionen bedömer med utgångspunkt från beskrivningen ovan att utbildningen inte är utformad på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras studiero motsvarande det som anges i författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

5 kap. 3 och 5 och 24 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Särskilt stöd**Bedömning**

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Samråda med elevhälsan vid utredningen av särskilt stöd.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att om det framkommer att en elev befars att inte nå de mål eller kunskapskrav som minst ska uppnås ska det anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Av tillsynen framgår att arbetslagen har ett stort ansvar för att organisera undervisningen på ett sådant sätt att elever som är i behov av stöd får detta. I de fall läraren behöver råd för att hitta nya vägar till stöd inom klassens ram diskuteras detta inom arbetslaget. Enligt intervjuer görs en pedagogisk utredning med hjälp av lärarna inom arbetslaget där också specialpedagogen deltar. De åtgärder som planeras skrivs efter arbetslagets utredning in i ett åtgärdsprogram som beslutas av rektor. Specialpedagogen deltar vanligtvis i utformandet av åtgärdsprogrammet. Av tillsynen framgår dock att samråd med den samlade elevhälsan endast sker i de fall då problemen är omfattande och det behövs ytterligare utredning och till exempel kontakt med det centrala stödteamet.

Enligt Skolinspektionen medför skolenhetens arbetsprocess att det inte sker samråd med elevhälsan innan åtgärdsprogram utarbetas i den omfattning som lagstiftningen avser. Därmed riskerar elever att inte få särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som de behöver och har rätt till.

Skolinspektionen bedömer med utgångspunkt från ovanstående att det finns brister i skolans arbete kring särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Mjölby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Erbjuda språkval i enlighet med författningarna.

Motivering

Enligt skollagen ska det finnas språkval. Enligt skolförordningen ska huvudmannen som språkval erbjuda minst två av språken, franska, spanska och tyska. Huvudmannen ska också sträva efter att därutöver erbjuda andra språk som språkval. En elev får istället för ett språk som erbjudits välja det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i, svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska eller teckenspråk.

Av tillsynen framgår att eleverna på Trojenborgsskolan erbjuds franska, spanska och tyska som språkval, i enlighet med skolförordningen. Därtill erbjuds eleverna som språkval kombinationen engelska/svenska. Eleverna erbjuds dock inte som alternativ till språkvalet att läsa antingen svenska eller engelska och vidare erbjuds inte eleverna att läsa svenska som andra språk, modersmål och teckenspråk.

Skolinspektionen bedömer att skolenheten brister i att erbjuda språkval. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 4 § skollagen

9 kap. 5–6 §§ skolförordningen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Camilla Landgren och Ingela Djurberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Anders Kennberg

Anders Kennberg
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.